

Natuurbeschermingsnieuws

Ook uit de afgelopen periode is er weer zeer uiteenlopend nieuws van onze natuurbeschermingscommissie. In het zuiden van de Haarlemmermeerpolder dreigt een groot-schalig windturbinepark in het nog resterende open akkerland met kenmerkende boerenlandvogels. De provincie Zuid-Holland wil meer asfalt voor wegen in een aanpalend gebied en de aangrenzende Bollenstreek. In de gemeente Heemstede dreigt woningbouw in een verscholen agrarisch gebied met relevante natuurwaarden. Overal proberen we kansen te pakken om bij te sturen, waar mogelijk door vroegtijdig en proactief onze standpunten onder de aandacht te brengen. Gelukkig is er ook een lichtpunt te melden: vanaf dit jaar geen modderloop meer in het meest waardevolle deel van het recreatiegebied Groene Weelde.

■ Bernard Dragtsma, Hans Limper en Chris Brunner

Pleidooi voor inperking zoekgebied windturbinepark Haarlemmermeer-Zuid

Grootschalige windturbineparken kunnen grote gevolgen hebben voor vogels. Recent wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de impact van windturbines op de sterfte en verstoring van vogels relevant groter is dan eerder werd ingeschat. De Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland roept daarom samen met Vogelbescherming Nederland overheden op: *'Laat klimaatoplossingen niet ten koste gaan van de biodiversiteit van onder andere vogels.'* (zie het artikel daarover in Fitis nr.1 2023).

Het grootste zoekgebied voor windenergie op land in onze regio ligt in de zuidelijke Haarlemmermeerpolder. Gedacht wordt er aan ongeveer 10 windturbines met een tiphoogte van 150 meter. Geen kleine jongens dus met een dienovereenkomstige impact op de omgeving, waaronder ook op vogels. De gemeente heeft gelukkig recent een verkennend onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijke gevolgen voor de natuur. Daarbij zijn twee scenario's onderzocht met turbines midden in de open polder en twee in de nabijheid van snelweg A4. De resultaten van het onderzoek komen overeen met onze eigen inschattingen. Een grootschalig windturbinepark midden in de open polder zou een ongewenst grote ingreep betekenen op het leefgebied van de voor de polder zo kenmerkende akkervogels. Momenteel doen boeren in het gebied, met subsidies van provincie en gemeente, juist inspanningen om het leefgebied van de akkervogels met een aangepast beheer te verbeteren. Op verzoek van het agrarisch collectief heeft de Vogelwerkgroep zeer recent een telproject opge-tuigd om het voorkomen en de ontwikkeling van deze vogels te monitoren. Realisering van een grootschalig windturbinepark zou hierop een grote inbreuk betekenen.

Ondanks deze onderzoeksresultaten wil het college tot nu niet kiezen tussen de scenario's en de verdere ontwikkeling aan de markt overlaten. De natuurbeschermingscommissie komt daar nu in actie tegen. In een pleidooinotitie verzoeken we college en raad van de gemeente Haarlemmermeer: maak wel een keuze! Concreet pleiten we voor een sterke inperking van het zoekgebied tot de driehoek tussen de

HSL en de A4. Het gebied dus waar toch al grootschalige infrastructuur ligt en waar nu al een reeks kleinere windturbines staat.

Maar er is nog een extra reden voor een dergelijke inperking van het zoekgebied: de zeer grote impact van de windturbines op het landschap. Het zoekgebied ligt in het enige overgebleven deel van de Haarlemmermeerpolder waar de historische/orspronkelijke kenmerken zijn bewaard: een open, voornamelijk akkerbouwpolder met rechtlijnige polderlinten. Niet voor niets maakt het zoekgebied onderdeel uit van het Nationaal Landschap Groene Hart. Alle reden dus om er zuinig op te zijn. Temeer daar de beoogde windturbines met een masthoogte van ca. 100 meter van een veel grotere schaal zijn dan we tot nu kennen. Alle bebouwing in de Haarlemmermeer is aanzienlijk lager evenals de hoogspanningsmasten (ca. 70 m) en de bestaande windturbines (ca. 58 m). Alleen de Utrechtse Domtoren en de Haarlemse KPN-toren (beide 112 m) zijn van eenzelfde orde. Naar ons oordeel is een dergelijke ingreep in het landschap alleen verantwoord als het wordt gekoppeld aan bestaande grote infrastructuur en de bestaande windturbines. Onze leus is daarom: *‘Plaats géén rij Domtorens midden in het nog resterende open landschap van de zuidelijke Haarlemmermeerpolder!’*

Eindelijk een deelsucces in de strijd tegen Mud Masters Haarlemmermeer

Beter een half ei dan een lege dop om maar eens in vogeltermen te blijven. Na een jarenlange strijd tegen de Mudrace kwam er dan toch plotseling een gedeeltelijk succes.

Hoe zat het ook al weer? Al jaren voert de natuurbeschermingscommissie actie, een keer tot aan de rechter toe, om het inmiddels 3-daagse evenement niet in de Groene Weelde en niet in de broedtijd te laten plaatsvinden.

Het recreatiegebied De Groene Weelde ten noorden van Hoofddorp, bestaande uit bos, struweel en natte zones, heeft zich door de jaren heen steeds meer ontwikkeld tot een zeer aantrekkelijk gebied voor vogels. Naast de diverse riet- en loofzangers, waaronder Kleine Karekiet, Rietzanger, Nachtegaal, Cetti's Zanger en Blauwborst is bijvoorbeeld ook de Havik als broedvogel aanwezig. Zeer recentelijk laat zelfs de Roerdomp hier zijn baltsroep horen. Niet voor niets maakt het gebied deel uit van het Natuur Netwerk Nederland. Volgens het al jaren geldende bestemmingsplan zijn daarom alleen in het kleinere deel rondom de Big Spotters Hill grote evenementen toegestaan (maximaal twee) en in de rest dus niet. Toch verleende de gemeente ieder jaar weer een ontheffing voor een mudrace in het gehele gebied. En dat nog in het broedseizoen ook. Een in onze ogen onwettige toepassing.

Ons laatste manifest met de slogan *‘Mudrace Haarlemmermeer niet in de Groene Weelde en niet in de broedtijd’* berustte op twee pijlers, de natuurwaarden en het oneigenlijk gebruik maken van de ontheffing. Verschillende politieke partijen, waaronder met name Groen Links, steunden ons daarin wat twee jaar terug bijna tot succes leidde. Een grote meerderheid van de raad steunde de motie om een extra modderloop (als fieldlab in de coronatijd) af te blazen. Helaas negeerde de verantwoordelijke wethouder de motie. Teleurgesteld, omdat onze bezwaren stelselmatig terzijde werden geschoven, besloten we dit jaar ons verzet op een lager pitje te zetten. We beperkten ons tot een melding bij de omgevingsdienst en het scherp houden van de polderecologen.

Delen van de **GROENE WEELDE** hebben zich ontwikkeld tot een mooie natuurgebied

Foto: Bernard Dragtsma

Maar plotseling bleek onze strijd van de afgelopen jaren toch rendement op te leveren. De gemeente bleek achteraf toch gevoelig te zijn geworden voor ons verzet. De verantwoordelijke wethouder is in gesprek gegaan met de organisator om het evenement buiten de broedtijd te laten plaatsvinden en heeft te kennen gegeven geen vergunning meer te verschaffen voor het daartoe niet bestemde gedeelte van de Groene Weelde. Aan het eerste verzoek wilde de organisatie Mud Masters niet meewerken, maar ze konden niet anders dan de route dusdanig aanpassen dat vanaf dit jaar het overgrote deel van de Groene Weelde wordt ontweken. Een onverwacht en aardig succes, dat ons weer sterkt! Dit betekent echter niet dat de strijd is gestreden. Onze slogan luidt immers *'Niet in de (gehele) Groene Weelde en niet in het broedseizoen'*. Het eerste is nu deels gelukt, maar het tweede is ons nog steeds een doorn in het oog.

Nauwere samenwerking in de strijd tegen wegenplannen

Eerder hebben we er in het natuurbeschermingsnieuws al eens melding van gemaakt dat de provincie Zuid-Holland nieuwe wegen in de noordelijke Bollenstreek en de zuidelijke Haarlemmermeerpolder wil realiseren (zie Fitis nr. 4 - 2022). De regionale Natuur- en Milieuorganisaties oriënteren zich nu op een nauwere samen-

werking in de strijd tegen deze mobiliteitsplannen. In een gezamenlijk bijeenkomst op 12 april jl. hebben zes organisaties met elkaar gesproken om meer gezamenlijk op te trekken en acties tegen deze desastreuze wegenplannen op elkaar af te stemmen. De provinciale plannen bevatten in hun ogen voornamelijk asfaltwegen om het autoverkeer ruim baan te geven. Een letterlijk en figuurlijk doodlopende weg die niet meer aansluit bij de huidige tijdgeest.

De plannen zullen het leefklimaat van de streek ernstig aantasten. Verlies van kostbare bollengrond, het daarmee verbonden cultureel erfgoed en schade aan natuur en landschap, zal hiervan het gevolg zijn. Bovendien zijn de plannen door de stikstofdepositie zeer ingrijpend voor de biodiversiteit in en rond het Natura 2000 gebied. Ook vogels van de rode lijst zoals Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart en de Patrijs, die zijn aangewezen op de bollenvelden, zullen verder achteruitgaan als er autowegen dwars door het gebied worden aangelegd.

Veel meer dan bij de huidige plannen het geval is, moet de oplossing worden gezocht in hoogwaardige openbaar vervoerverbindingen, rekeningrijden en het aanleggen van een netwerk van (snel)fietsverbindingen. De organisaties pleiten er dan ook voor, om eerst de effecten van de pas aangelegde Rijnlandroute af te wachten en in de tussenliggende tijd prioriteit te geven aan het ontwikkelen van alternatieve meer duurzame en toekomstbestendige mobiliteitsoplossingen. Hierover hebben zij een brief gestuurd aan de coalitieonderhandelaars van de provincie Zuid-Holland.

Bouwstenen gebiedsvisie ‘natuurpark’ Manpadslaan

Geïnteresseerde krantenlezers hebben in de afgelopen jaren wel vaker berichten over dit Heemstedse hoofdpijndossier langs zien komen. Al vele jaren steggelen grondeigenaren/ontwikkelaars en de gemeente met elkaar over de invulling van het zogenaamde Manpadslaangebied aan de Leidsevaart ten noorden van het Huis te Manpad. Het betreft een enigszins verscholen gebied bestaande uit randbebouwing, akker, deels verruigd grasland, volkstuinten, verouderde kassen etc. Mede door de variatie en verruiging is het qua natuur een van de interessante gebieden van Heemstede waar de laatste jaren 60 vogelsoorten zijn waargenomen. Jaren terug hebben ontwikkelaars hier 11,5 van de in totaal ca. 25 ha aangekocht met als doel er dure woningen te realiseren. Pogingen van de gemeente om deels hieraan mee te werken zijn telkens gestrand op de weerstand vanuit de omgeving en van de gemeenteraad. Ook vanuit onze Vogelwerkgroep is er herhaaldelijk gewezen op de relevante natuurwaarden voor onder andere vogels.

Het vorig jaar aangetreden nieuwe college lijkt nu vastberaden om echt knopen door te hakken in dit hoofdpijndossier. Daarvoor is in een door de gemeenteraad vastgestelde ‘marsroute’ een aantal uitgangspunten vastgelegd. De belangrijkste punten voor ons zijn dat het bebouwde gebied maximaal 2 ha mag bedragen en dat er in het planvormingsproces veel aandacht voor participatie is beloofd. De marsroute stelt voorts dat het geheel een ‘natuurpark’ moet worden met ‘woningen te gast’. Daar willen we gemeente dan ook graag aan houden. Tot nu is echter binnen de gemeente vooral gesteggeld over de omvang van het te realiseren woongebied en het bijbehorende woningbouwprogramma. Over de invulling van het resterende 9,5 ha onbebouwde gebied - het ‘natuurpark’ - worden nauwelijks concrete uitgangspunten en doelen geformuleerd. Dat vonden wij geen goed idee. Zeker in dit geval

Het **MANPADSLAANGEBIED**, gevarieerd gebied met natuurwaarden aan de rand van Heemstede.

Foto: Hans Limper

moeten natuuraspecten juist wel vanaf het begin volwaardig in de planvorming worden betrokken. Doel moet zijn de kansen voor een park met relevante en gevarieerde natuurwaarden optimaal te benutten, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de deelgebieden. Met dat doel voor ogen hebben we een eigen notitie geschreven waarin we voorstellen doen voor nader te hanteren uitgangspunten. Onder andere constateren we dat een juiste situering van toekomstige bebouwing van cruciaal belang is voor het behoud en versterking van de bestaande natuurwaarden. Van groot belang is ook dat de bestaande ecologische verbindingen met de omliggende natuurgebieden - Groenendaalse bos, Leyduin en Huis te Manpad - worden gewaarborgd. We gaan dit pleidooi binnenkort aan de gemeente aanbieden.